

Το ΓΕΜΗ περνά από «ακτινογραφία» την ελληνική επιχειρηματικότητα

Γράφει
ο Γιώργος Κατσιάνης

Αποκαλυπτικά είναι τα στοιχεία της ετήσιας έκθεσης επιχειρηματικότητας του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) για το 2025, που πραγματοποιήσε το Ινστιτούτο Μελετών (ΙΕΜΕ) της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος (ΚΕΕΕ).

Όπως τόνισε ο αντιπρόεδρος του ΙΕΜΕ-ΚΕΕΕ και πρόεδρος του Επιμελητηρίου Αχαΐας Θεόδωρος Λουλούδης κατά τη διάρκεια των εργασιών της γενικής συνέλευσης της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη, από το 2011 μέχρι σήμερα έχουν καταχωρηθεί στο ΓΕΜΗ συνολικά 1,6 εκατ. επιχειρήσεις. «Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του 2025 το ΓΕΜΗ είχε καταχωρημένες 998.737 ενεργές επιχειρήσεις, εκ των οποίων το 64% είναι ατομικές και το 78% μονοπρόσωπες», σημείωσε.

Νομική μορφή

Ως προς τη νομική τους μορφή, σήμερα 637.583 είναι ατομικές επιχειρήσεις, 106.486 ιδιωτικές κεφαλαιουχικές (ΙΚΕ), 89.374 ομόρρυθμες (ΟΕ), 81.304 ετερόρρυθμες (ΕΕ) και 50.594 ανώνυμες (ΑΕ).

«Η σταδιακή μεταστροφή προς τις ΙΚΕ εντάσσεται στο πλαίσιο της διαμόρφωσης ενός διαφορετικού επιχειρηματικού μοντέλου», δήλωσε ο πρόεδρος του ΙΕΜΕ-ΚΕΕΕ και πρόεδρος του Επιμελητηρίου Κοζάνης Γιάννης Μπτελιάγκας.

Επιπλέον, από την έρευνα προκύπτει ότι έχει μικρύνει η ψαλίδα μεταξύ πολυπρόσωπων (41,3%) και μονοπρόσωπων (58,7%) εταιρειών, όταν πριν από δέκα χρόνια η αναλογία ήταν 23,9% προς 76,1%, αντίστοιχα.

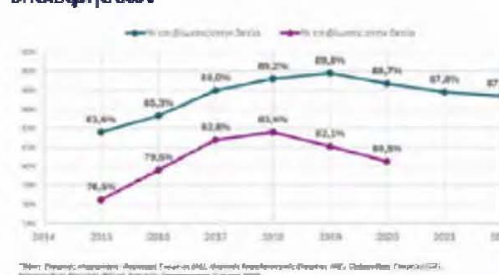
Ενάρξεις - διαγραφές

Την ίδια ώρα, σταθερά θετικό παραμένει από το 2017 το πρόσημο στη σχέση ενάρξεις/διαγραφές των εταιρειών. Σύμφωνα με την έκθεση, το 2025 είχαμε 42.753 ενάρξεις έναντι 16.000 κλεισιμάτων επιχειρήσεων.

Όσον αφορά τις κλαδικές μεταβολές, τη μεγαλύτερη άνοδο στις νέες ιδρύσεις (2016-2025) καταγράφουν οι μεταφορές και η αποθήκευση (6,5%), οι κατασκευές (5,9%), οι επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες (4,7%), ενώ τη μεγαλύτερη πτώση (5,8%) σημειώνει το χονδρικό και λιανικό εμπόριο.

16.Επιβίωση και διάρκεια ζωής των εταιρικών επιχειρήσεων

*Πηγή: Έρευνα «Επιβίωση, Αποχώρηση Γενικού ΕΜΗ, Οριστική Εξάλειψη/Αποχώρηση ΕΕΕ, Διαγραφή Γενικού ΕΜΗ».
Επιμελητήριο Ελλάδας (ΕΕΕ) και Επιμελητήριο Κοζάνης (ΕΕΚ).

Σχεδόν 1 εκατ. οι ενεργές επιχειρήσεις, 42.753 νέες και 16.000... λουκέτα το 2025, μεταφορές, κατασκευές και επιστημονικές δραστηριότητες ενισχύονται, μεγάλη πτώση στο εμπόριο

Βιωσιμότητα

Ως προς τη βιωσιμότητα μιας επιχείρησης, η μεγαλύτερη φθορά παρατηρείται μεταξύ τρίτου και πέμπτου έτους, με τις κεφαλαιουχικές μορφές να επιδεικνύουν μεγαλύτερη διάρκεια ζωής. Εξάλλου οι τομείς του λιανικού και χονδρικού εμπορίου, της εστίασης και των κατασκευών αποτελούν την πλειονότητα των επιχειρήσεων.

«Οι περισσότερες επιχειρήσεις βρίσκονται ποσοτικά σε Αττική και Κεντρική Μακεδονία, ενώ η πυκνότητα των επιχειρήσεων είναι υψηλή στις νησιωτικές και τουριστικές περιοχές (Κυκλάδες, Ζάκυνθος, Λευκάδα, Κέρκυρα)», υπογράμμισε ο κ. Λουλούδης και τόνισε πως μόλις το 0,7% των επιχειρήσεων παράγουν το 53% του τζίρου.

«Πρέπει να είμαστε ασφαλείς για το ΓΕΜΗ όταν γνωρίζουμε πότε κάνουν διακοπή οι επιχειρήσεις», υπογράμμισε ο πρόεδρος της ΚΕΕΕ και πρόεδρος του Επαγγελ-

ματικού Επιμελητηρίου Πειραιά (ΕΕΠ) Γιάννης Βουτσινάς.

Προφίλ επιχειρηματικών προσώπων

Σύμφωνα με την έρευνα, οι άνδρες (66,7%) υπερτερούν έναντι των γυναικών (34,3%) και των νέων έως 29 ετών (7,2%), ενώ ο μέσος όρος ηλικίας είναι 40-49 ετών. Σε ό,τι αφορά τη μέση ηλικία του επιχειρηματία είναι τα 46,6 χρόνια, ενώ η μέση ηλικία έναρξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι τα 40,8 χρόνια.

«Υπάρχει ένα παράρτημα το οποίο αφορά κάθε Επιμελητήριο της χώρας ξεχωριστά. Με στατιστικά στοιχεία και αναδρομή σε επίπεδο δεκαετίας από τα δεδομένα του ΓΕΜΗ. Είναι μια πράξη συνέπειας και συνέχειας, την οποία φιλοδοξούμε να διανθίσουμε και να διαμορφώσουμε ως βασικό πυρήνα της παρουσίας μας στον δημόσιο διάλογο», επεσήμανε ο κ. Μπτελιάγκας.

Η δύσκολη εξίσωση για το στεγαστικό πρόβλημα

Τα μέτρα που θα πάρει η κυβέρνηση για να «πιάσουν» περισσότερες κατοικίες στην αγορά

Το μεγάλο «στοίχημα» της στεγαστικής κρίσης, από την πλευρά ζήτησης και προσφοράς, επιχειρεί να κερδίσει πλέον η κυβέρνηση με το «πακέτο» μέτρων που περιλαμβάνει από την επιβάρυνση των αγοραστών από τρίτες χώρες έως την επιστροφή ενοικίου και τα κίνητρα για κλειστά και νέα ακίνητα.

Το Γιώργου Κούρου
giouros@naftemporiki.gr

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ επιχειρεί να παρέμβει ουσιαστικά σε ένα από τα πιο δύσκολα «μέτωπα» της καθημερινότητας για τα νοικοκυριά και, όπως προκύπτει από τη χθεσινή αναλυτική παρουσίαση του υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών Κυριάκου Πιερρακάκη των νέων μέτρων που ανακοινώθηκαν από τον πρωθυπουργό στην 90ή ΔΕΘ, τοντάει σε παρεμβάσεις που συνδυάζουν φορολογικές ελαφρύνσεις, αντικίνητρα για συγκεκριμένες κατηγορίες αγοραστών, αλλά ταυτόχρονα και στην υιοθέτηση ισχυρών κινήτρων για την επιστροφή κατοικιών στην αγορά.

Στο επίκεντρο βρίσκεται πλέον ανοικτά η προσπάθεια να περιοριστεί η πίεση που ασκείται στις τιμές από την αυξημένη ζήτηση, χωρίς όμως να αγνοείται το βασικό πρόβλημα της ελληνικής αγοράς: τα διαθέσιμα σπίτια, ιδιαίτερα στις περιοχές με μεγάλη ζήτηση, δεν επαρκούν για τις ανάγκες των μόνιμων κατοίκων.

Μια από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις, που παρουσίασε χθες ο Κυριάκος Πιερρακάκης, αφορά την αγορά κατοικίας από πολίτες τρίτων χωρών, η οποία προβλέπει ότι ο φόρος μεταβίβασης, από 3% σήμερα, αυξάνεται στο 15%, ή 15,45% μαζί με την εισφορά υπέρ των δήμων, για φυσικά πρόσωπα που είναι φορολογικοί κάτοικοι τρίτων χωρών και δεν εμπίπτουν στις κατηγορίες που εξαιρούνται από τη νέα ρύθμιση.

Θα πρέπει να αναφερθεί ότι η επιβάρυνση αφορά αποκλειστικά κατοικίες και όχι επαγγελματικά ακίνητα, οικόπεδα ή άλλες

κατηγορίες ακινήτων, καθώς η κυβέρνηση συνδέει ευθέως την απόφαση με την αυξημένη ζήτηση από το εξωτερικό και την επίδρασή της στις τιμές.

Με βάση άλλωστε και τα επίσημα στοιχεία του υπουργείου, το 2025 επενδύθηκε ποσό 1,2 δισ. ευρώ στην αγορά ακινήτων από τρίτες χώρες, από το οποίο περίπου 800 εκατ. ευρώ εκτιμάται ότι αφορούσαν κατοικίες.

Είναι φανερό λοιπόν ότι η επιλογή του συντελεστή 15% αποτελεί μια προσπάθεια να μπει ένα φορολογικό ανάχωμα σε μια αγορά όπου η επενδυτική ζήτηση ανταγωνίζεται ολοένα και περισσότερο τη ζήτηση των ανθρώπων που αναζητούν σπίτι για να κατοικήσουν.

Παρατάσεις

Προς την κατεύθυνση αύξησης της προσφοράς κατοικιών κινούνται και οι παρεμβάσεις για τα κλειστά σπίτια και την κατασκευή νέων κατοικιών.

Ειδικότερα, σύμφωνα με το κυβερνητικό σχέδιο, όπως το ανέπτυξε χθες και ο υπουργός Εθνικής Οικονομίας, η απαλλαγή από τον φόρο για τα κενά ακίνητα που θα διατεθούν προς μακροχρόνια μίσθωση επεκτείνεται για την περίοδο 2027 - 2030, ενώ παρατείνεται για την ίδια περίοδο και η μείωση του φόρου εισοδήματος για δαπάνες αναβάθμισης κτιρίων και ταυτόχρονα επεκτείνεται έως το 2030 η απαλλαγή ΦΠΑ στα νέα κτίρια. Το νέο «πακέτο» περιλαμβάνει ακόμη φορολογικό κίνητρο για την κατασκευή κατοικιών που προορίζονται εξ αρχής για μακροχρόνια μίσθωση, το λεγόμενο «build to rent», που ουσιαστικά αποτελεί μια προσπάθεια να δημιουργηθεί σταδιακά ένα μεγαλύτερο απόθεμα κατοικιών προς ενοίκιο, πέρα από το σημερινό μοντέλο της ιδιοκτησίας και της διάθεσης μεμονωμένων ακινήτων.

Ανακαινίσεις

Στο ίδιο «μέτωπο» εξάλλου εντάσσεται και το πρόγραμμα ανακαινί-

Τα διαθέσιμα σπίτια στην Ελλάδα, ιδιαίτερα στις περιοχές με μεγάλη ζήτηση, δεν επαρκούν για τις ανάγκες των μόνιμων κατοίκων.

Επεκτείνεται η κατάργηση του ΕΝΦΙΑ

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ αλλάζει και τη «γεωγραφία» των κινήτρων, επεκτείνοντας από το 2027 την κατάργηση του ΕΝΦΙΑ για τις κύριες κατοικίες σε οικισμούς έως 2.000 κατοίκους, με ειδικό όριο 2.200 κατοίκων για τη Δυτική Μακεδονία. Εξαιρούνται οι οικισμοί της

Περιφέρειας Αττικής, πλην της Περιφερειακής Ενότητας Νήσων. Η απαλλαγή αφορά κύριες κατοικίες φορολογικών κατοίκων Ελλάδας, εφόσον η φορολογητέα αξία της πλήρους κυριότητας δεν υπερβαίνει τις 400.000 ευρώ. Η επέκταση προσθέτει 131

οικισμούς και περίπου 62.000 ιδιοκτήτες στους δικαιούχους, με πρόσθετο δημοσιονομικό κόστος 8 εκατ. ευρώ ετησίως, ενώ συνολικά η απαλλαγή του ΕΝΦΙΑ στους μικρούς οικισμούς αφορά 12.855 οικισμούς και εκτιμάται ότι κοστίζει 86 εκατ. ευρώ τον χρόνο.

■ Εκπαιδευτικοί, γιατροί και νοσηλευτές που υπηρετούν στην επαρχία θα λαμβάνουν διπλή επιστροφή ενοικίου.

της παλαιών κατοικιών με ήπιες ενεργειακές παρεμβάσεις, συνολικού ύψους 500 εκατ. ευρώ από το ΕΣΠΑ, με διπλή στόχευση, να ενεργοποιηθούν παλαιά ακίνητα που σήμερα παραμένουν εκτός αγοράς και ταυτόχρονα να βελτιωθεί η ποιότητα του οικιστικού αποθέματος.

Ταυτόχρονα, βασικά κυβερνητική επιδίωξη είναι η στήριξη του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, μέσω της διευρύνσης της επιστροφής ενοικίου με την αύξηση των εισοδηματικών

ορίων στις 25.000 ευρώ για τους άγαμους και στις 35.000 ευρώ για τους έγγαμους, με προσαύξηση 5.000 ευρώ για κάθε παιδί.

Για τις μονογονεϊκές οικογένειες το όριο διαμορφώνεται στις 39.000 ευρώ, με επιπλέον 5.000 ευρώ για κάθε παιδί μετά το πρώτο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι με την εν λόγω διεύρυνση το μέτρο εκτιμάται ότι θα καλύπτει περίπου το 85% των νοικοκυριών, δηλαδή συνολικά περί το ένα εκατομμύριο δικαιούχους, περίπου 70.000 περισσότερους από πριν. Επισημαίνεται ότι ειδική πρόβλεψη υπάρχει για εκπαιδευτικούς, γιατρούς και νοσηλευτές που υπηρετούν στην επαρχία, οι οποίοι θα λαμβάνουν διπλή επιστροφή ενοικίου.

Σε κάθε περίπτωση, όπως υπο-

γραμμίζουν και παράγοντες της αγοράς, η επιστροφή μπορεί μεν να ανακουφίσει προσωρινά τον νοικοκυριό, δεν εξαλείφει όμως την αιτία της στεγαστικής πίεσης. Γι' αυτό και, όπως επισημαίνουν, η αποτελεσματικότητα του συνολικού σχεδίου θα κριθεί περισσότερο από τα μέτρα που θα αυξήσουν την προσφορά παρά από τις επιδοτήσεις εισοδήματος.

Προς την κατεύθυνση άλλωστε αυτή κινείται και η εισαγωγή ενδιάμεσου φορολογικού συντελεστή 25% για τα εισοδήματα από ακίνητα, σε μια προσπάθεια να μειωθεί η φορολογική επιβάρυνση των ιδιοκτητών και να δημιουργηθούν κίνητρα για τη διάθεση περισσότερων ακινήτων στην αγορά.

[ΣΔ: 25958525]

1,2
δισ. €
για αγορά
ακινήτων
διατέθηκε
το 2025
από πολίτες
τρίτων
χωρών.

Γενικός δείκτης:
2.702,54 μονάδες /
+0,04%

Αξία συναλλαγών: €241.838 εκατ.

χρήμα

Τρίτη 08•09•2026 | 15

Ισοτιμίες, ανα €1:
\$ = 1,16 / CHF = 0,94 /
£ = 0,86

Η «Συμφωνία προόδου και ευημερίας» με ορίζοντα το 2030

Ετήσιο δημοσιονομικό κόστος παρεμβάσεων

Δείκτης	2026	Στόχος
ΑΕΠ	262 δισ. €	>310 δισ. €
Μέσος μισθός	1.516 € φέτος	>1.800 €
Κατώτατος μισθός	920 € φέτος	1.000 € το 2028
Επενδύσεις/ΑΕΠ	17,7%	>20%
Χρέος/ΑΕΠ	137%	<120% το 2029

Έτος	Νέα μέτρα	Θεσμοθετημένα μέτρα	Σύνολο
2026	605 εκατ. €	939 εκατ. €	1.543 δισ. €
2027	2.208 δισ. €	2.827 δισ. €	5.035 δισ. €
2028	2.814 δισ. €	3.687 δισ. €	6.500 δισ. €
2029	3.387 δισ. €	4.765 δισ. €	8.153 δισ. €
2030	3.585 δισ. €	5.441 δισ. €	9.026 δισ. €

ΡΕΠΟΡΤΑΖ Γιώργος Μάλης

Στη φράση «κάτω οι φόροι, πάνω τα εισοδήματα» περιλαμβάνεται το πολυετές πακέτο φορολογικών, εισοδηματικών, κοινωνικών και επενδυτικών παρεμβάσεων με ορίζοντα το 2030, που εξειδίκευσε χθες το οικονομικό επιτελείο, στον απόηχο των εξαγγελιών του πρωθυπουργού στη ΔΕΘ, ο οποίος έκανε λόγο για συνολικά 2.200.000 δικαιούχους. Στον πυρήνα του σχεδιασμού βρίσκεται η αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος για μισθωτούς, συνταξιούχους, δημοσίου υπαλλήλους, ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και οικογένειες, παράλληλα με ένα νέο κύμα φορολογικών κινήτρων για τις επιχειρήσεις και επενδύσεων σε υποδομές, ενέργεια και παραγωγικό εξοπλισμό.

Το σχέδιο δεν περιορίζεται σε μία μόνο δημοσιονομική παρέμβαση. Περιλαμβάνει μέτρα που ξεκινούν από το 2026 και εκτείνονται μέχρι το 2030, ενώ ορισμένες από τις παρεμβάσεις έχουν ορίζοντα ακόμη μεγαλύτερο.

Οι βασικοί άξονες είναι η ενίσχυση του διαθέσιμου εισοδήματος, η ενίσχυση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων, η κοινωνική πολιτική με έμφαση στη στέγαση, στο Δημογραφικό και στην

Υγεία, καθώς και η ενεργειακή αυτονομία και η μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας.

↓ Ο πρώτος αφορά την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος. Εντάσσονται η αύξηση του κατώτατου μισθού από τα 920 στα 960 ευρώ το 2027, η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, οι φορολογικές ελαφρύνσεις για τρίτεκνους και αγρότες, οι αυξήσεις στις συντάξεις, η ενίσχυση των συνταξιούχων και το δώρο Χριστουγέννων στους δημοσίου υπαλλήλους.

↑ Ο δεύτερος αφορά τη στήριξη της παραγωγής και των επενδύσεων. Η κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος, η μείωση των προκαταβολών φόρου, οι επιταχυνόμενες αποσβέσεις, τα προγράμματα χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η αύξηση των δημοσίων επενδύσεων αποτελούν τον βασικό κορμό αυτής της κατεύθυνσης.

↓ Ο τρίτος αφορά το κοινωνικό κράτος και το δημογραφικό. Εντάσσονται η στεγαστική πολιτική, η επιστροφή ενοικίου, η απαλλαγή από τον ΕΝΦΙΑ σε μικρούς οικισμούς, τα μέτρα για τις πολύτεκνες και τρίτεκνες οικογένειες, η τιμωριοποίηση των αναπηρικών επιδομάτων, η ενίσχυση των vouchers παιδικών σταθμών και ο επενδυτικός λογαριασμός για τα παιδιά.

ΚΑΤΑΚΛΩΣΗ

Οι παρεμβάσεις έχουν αυξανόμενο κόστος, καθώς περνούν από την πρώτη φάση εφαρμογής στην πλήρη ανάπτυξή τους. Τα νέα μέτρα που δεν έχουν ακόμη θεσμοθετηθεί εκτιμώνται σε 605.000.000 ευρώ για το 2026 και 2,2 δισεκατομμύρια ευρώ για το 2027, που αυξάνεται σταδιακά σε 3,6 δισ. ευρώ έως το 2030. Επιπλέον, τα μέτρα που ήδη έχουν θεσμοθετηθεί και δεν έχουν ακόμη αποδοθεί έχουν δημοσιονομικό

κόστος που εκτιμάται σε 940.000.000 ευρώ το 2026 και 2,8 δισ. ευρώ το 2027, που αυξάνεται σταδιακά σε 5,4 δισ. ευρώ έως το 2030. Συνεπώς το συνολικό ετήσιο κόστος των μέτρων που δεν έχουν ακόμη αποδοθεί (θεσμοθετημένα και μη) εκτιμάται σε 1,54 δισ. ευρώ για το 2026 και 5 δισ. ευρώ το 2027, που αυξάνεται σταδιακά σε 9 δισ. ευρώ έως το 2030.

ΤΙ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ

Σύμφωνα με τις προβλέψεις του σχεδίου, ο ρυθμός ανάπτυξης θα είναι σχεδόν διπλάσιος από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης. Σε ονομαστικούς όρους το ΑΕΠ αναμένεται να ξεπεράσει τα 310 δισ. ευρώ το 2030 από περίπου 262 δισ. ευρώ το 2026. Ταυτόχρονα, ο λόγος επενδύσεων προς ΑΕΠ προβλέπεται να αυξηθεί από 16,9% το 2025 και 17,7% το 2026 σε πάνω από 20% το 2030. Σε απόλυτους αριθμούς οι ετήσιες επενδύσεις εκτιμάται ότι θα ξεπεράσουν το 60 δισ. ευρώ το 2030 από περίπου 46 δισ. ευρώ το 2026.

Στο μέσοπο του χρόνου ο στόχος είναι η αποκλιμάκωση κάτω από το 120% του ΑΕΠ έως το 2029 και κάτω από το 110% έως το 2031 από 137% το 2026. Παράλληλα, το αδιόχερο της χώρας εκτιμάται ότι μπορεί να φτάσει στην ανώτερη ενδιάμεση βαθμίδα Α έως το 2030.

→ ΑΛΛΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΣΕΛ. 16-17

Λιγότεροι φόροι και υψηλότερα εισοδήματα

Με ορίζοντα τετραετίας το νέο πακέτο μέτρων σε μισθούς, συντάξεις, φόρους, επιχειρήσεις και στέγαση
- Η εξειδίκευση από το οικονομικό επιτελείο

ΧΡΗΜΑ

Τρίτη
08•09•2026

16

Αναλυτικά ανά κατηγορία, τα ευεργετικά μέτρα, όπως τα εξηδικεύσε-σε χθες το οικονομικό επιτελείο έχουν ως εξής:

1. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

↓ Ανάσα για «συνεπείς» ελεύθερους επαγγελματίες. Το νέο πλαίσιο προβλέπει ότι συνεπείς επαγγελματίες θα απαλλάσσονται από τις προσυμφέσεις που προκύπτουν κατά τον υπολογισμό του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος λόγω μισθοδοσίας και κύκλου εργασιών. Σήμερα, στο ελάχιστο εισόδημα μπορεί να προστίθεται ποσό ίσο με το 10% του ετήσιου κόστους μισθοδοσίας και ποσό ίσο με το 5% της δι-αφοράς ανάμεσα στον κύκλο εργασιών της επιχείρησης και τον μέσο κύκλο εργασιών του αντίστοιχου ΚΑΔ.

Η νέα ρύθμιση στοχεύει σε όσους έχουν αποστείλει τα απαραίτητα στοιχεία στο myDATA, έχουν ολοκληρώσει τη διασύν-δεση POS και ταμειακών όπου απαιτείται, δεν έχουν υποβάλει σε φορολογική ή εργα-τική παράβαση την τελευταία πενταετία και έχουν υποβάλει τις απαιτούμενες φορολο-γικές δηλώσεις. Το μέτρο αφορά περίπου 156.000 ατομικές επιχειρήσεις. Το κόστος υπολογίζεται σε 170 εκατ. ευρώ κατά το πρώτο έτος και σε περίπου 108 εκατ. ευρώ από το 2028 και μετά.

Συνολικά, από περίπου 755.000 ατομικές επιχειρήσεις, οι 427.000 φορολογούνται λόγω δήλωσης εισοδημάτων χαμηλότερων από το ελάχιστο ποσό καθαρού εισοδήμα-τος. Από αυτές, 271.000 φορολογούνται μόνο με βάση τον κατώτατο μισθό και τις τριετίες, ενώ περίπου 156.000 επιβαρύνον-ται επιπλέον από τις προσυμφέσεις λόγω κύκλου εργασιών ή μισθοδοσίας. Η ελάφρυνση είναι ιδιαίτερα σημαντική για κλάδους όπως η εστίαση και το λιανεμπό-ριο. Στην εστίαση, το 62,5% των ενεργών επιχειρήσεων είναι ατομικές, ενώ στο λιανι-κό εμπόριο το αντίστοιχο ποσοστό φτάνει το 70,3%.

α) Ένα κομμάτι με πέντε εργαζομένους και ετήσιο κόστος μισθοδοσίας 105.000 ευρώ, για παράδειγμα, εμφανίζει ελάχιστο καθα-ρό εισόδημα 27.244 ευρώ λόγω της προ-συμφέσεως μισθοδοσίας. Με τη νέα ρύθμι-ση το ελάχιστο εισόδημα περιορίζεται στα 16.744 ευρώ και το φορολογικό όφελος φτάνει τα 2.534 ευρώ.

β) Σε ατομική επιχείρηση λιανικού εμπορί-ου με δύο εργαζομένους και κύκλο εργασι-ών 120.000 ευρώ, το όφελος υπολογίζεται σε 1.134 ευρώ.

γ) Για λογιστή με κύκλο εργασιών 90.000 ευρώ, χωρίς εργαζομένους, το όφελος φτάνει τα 615 ευρώ.

↓ Κατάργηση τέλους επιτηδεύματος και μικρότερες επιβαρύνσεις για επιχειρήσεις. Το τέλος επιτηδεύματος καταργείται από το 2027 για τις επιχειρήσεις στην περι-φέρεια και τη Θεσσαλονίκη. Στην Αττική προβλέπεται μείωση κατά 50% το 2028 και πλήρης κατάργηση το 2029. Το μέτρο αφορά σημαντικό αριθμό επιχειρήσεων. Το 2025 τέλος επιτηδεύματος βεβαιώθηκε σε

Οι μεγάλοι κερδισμένοι από το καλάθι της ΔΕΘ

Οι δικαιούχοι και οι λύσεις στο Στεγαστικό - Πόσα θα βάλουν στην τσέπη εργαζόμενοι και απόμαχοι, οι αυξήσεις στον κατώτατο και οι μειώσεις εισφορών

245.003 νομικά πρόσωπα, από τα οποία περίπου 121.922 είχαν έδρα εκτός Αττικής: α) Για μια επιχείρηση με έδρα στη Λάρισα και χωρίς υποκατάστημα, το τέλος των 800 ευρώ μηδενίζεται από το 2027.

β) Επιχείρηση με έδρα στην Αθήνα και δύο υποκαταστήματα σε Θεσσαλονίκη και Πάτρα, το τέλος από 2.200 ευρώ το 2026 περιορίζεται στα 1.000 ευρώ το 2027, στα 500 ευρώ το 2028 και μηδενίζεται το 2029.

↓ Μικρότερη προκαταβολή φόρου για εταιρείες. Παράλληλα, από το φορολογικό έτος 2027 η προκαταβολή φόρου για τους ελεύθερους επαγγελματίες μειώνεται από 55% σε 50%, με δημοσιονομικό κόστος 82 εκατ. ευρώ. Ο στόχος είναι η προκαταβολή να υποχωρήσει κατά 5 ποσοστιαίες μονά-δες ετησίως από το 80% σήμερα στο 50% το φορολογικό έτος 2033. Έτσι: α) Για επιχείρηση με σταθερά κέρδη 100.000 ευρώ, η μείωση της προκαταβο-λής δημιουργεί όφελος 1.100 ευρώ ετησίως για τα έτη 2029-2034.

β) Για επιχείρηση της οποίας τα κέρδη αυξάνονται κατά 10.000 ευρώ ετησίως, το όφελος φτάνει τα 1.210 ευρώ το 2029, 1.430 ευρώ το 2030, 1.650 ευρώ το 2031,

1.870 ευρώ το 2032, 2.090 ευρώ το 2033 και 2.310 ευρώ το 2034.

↓ Επιπαλυνόμενες αποσβέσεις: επενδύσεις σε έξι αντί για δέκα χρόνια. Ιδιαίτερο βάρος δίνεται στις επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό. Σήμερα ο εξοπλισμός και τα μηχανήματα, με εξαίρεση τους ηλεκτρο-νικούς υπολογιστές και το λογισμικό, απο-σβένονται με συντελεστή 10%, δηλαδή σε ορίζοντα δέκα ετών. Από το 2027 προβλέ-πεται εξασθενημένη απόσβεση με συντελεστές 10%-10%-15%-15%-25%-25%.

Η αλλαγή δημιουργεί μεγαλύτερη φορο-λογική έκπτωση στα πρώτα χρόνια της επένδυσης και, κατά συνέπεια, ενισχύ-ει τη ρευστότητα των επιχειρήσεων. Για επένδυση 100.000 ευρώ σε μηχανολογι-κό εξοπλισμό, με τον σημερινό τρόπο η επιχείρηση έχει ετήσια απόσβεση 10.000 ευρώ και φορολογική μείωση 2.200 ευρώ ετησίως με συντελεστή φόρου 22%. Με το νέο σύστημα, η φορολογική μείωση φτάνει τα 2.200 ευρώ τα δύο πρώτα έτη, τα 3.300 ευρώ τα επόμενα δύο και τα 5.500 ευρώ τα δύο τελευταία έτη.

↓ Αγρότες. Στους κατά κύριο επάγγελ-μα αγρότες προβλέπεται μηδενισμός του φορολογικού συντελεστή για εισοδήματα έως 20.000 ευρώ. Το μέτρο αφορά φυσικά πρόσωπα που έχουν πάνω από το 50% του

εισοδήματός τους από αγροτική δραστηρι-ότητα και εφαρμόζεται από το φορολογι-κό έτος 2026. Από τους περίπου 245.907 κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, μειώσεις φόρου αναμένεται να δουν περίπου 47.091, δηλαδή όσοι βρίσκονται πάνω από το υφι-στάμενο αφορολόγητο όριο.

Για αγρότη χωρίς παιδιά, το αφορολόγητο αυξάνεται ουσιαστικά από 8.633 ευρώ σε 22.204 ευρώ. Το μέγιστο όφελος μπορεί να φτάσει τα 2.900 ευρώ. Έτσι, αγρότης χωρίς παιδιά με εισόδημα 15.000 ευρώ, ο οποίος πλήρωνε φόρο 1.183 ευρώ, πλέον μηδενίζει τον φόρο του. Αγρότης με δύο παιδιά και εισόδημα 20.000 ευρώ απαλλάσ-σεται από φόρο 1.540 ευρώ, ενώ αγρότης χωρίς παιδιά με εισόδημα 30.000 ευρώ θα δει τον φόρο του να μειώνεται από 5.083 ευρώ σε 2.183 ευρώ.

↓ Τρίτεκνοι. Νέα φορολογική ελάφρυνση προβλέπεται και για τις οικογένειες με τρία εξαρτώμενα παιδιά. Ο συντελεστής φόρου εισοδήματος μηδενίζεται για εισοδήματα έως 20.000 ευρώ. Η αλλαγή εφαρμόζεται από το φορολογικό έτος 2027, με τους μι-σθωτούς να βλέπουν την επίδραση από την 1η Ιανουαρίου 2027 και τους ελεύθερους επαγγελματίες στις δηλώσεις του 2028. Συνολικά, από τους 152.039 τρίτεκνους που βρίσκονται πάνω από το αφορολόγη-

Ελεύθεροι επαγγελματίες

Μείωση φόρου	Αριθμός
0,01-100 €	33.500
100,01-200 €	19.168
200,01-300 €	14.355
300,01-500 €	21.164
500,01-600 €	7.576
600,01-1.000 €	18.066
1.000,01-1.500 €	11.336
1.500,01-2.000 €	6.657
2.000,01-2.500 €	4.635
2.500,01-3.000 €	3.402
3.000,01-4.000 €	4.564
4.000,01-5.000 €	2.768
5.000,01-10.000 €	5.538
10.000,01-15.000 €	1.961
15.000,01-20.000 €	1.094
>20.000 €	85
Σύνολο	155.869

Η ενίσχυση Νοεμβρίου για συνταξιούχους

Κατηγορία	Δικαιούχοι 2026	Ποσό 2026	Νέο σύνολο	Νέο ποσό
Άνω των 65 ετών	1.507.722	300 €	1.779.112	400 €
61-65 ετών	19.753	300 €	19.753	400 €
Αναπηρικά e-ΕΦΚΑ	176.578	300 €	176.578	400 €
Αναπηρικά ΟΠΕΚΑ	171.738	300 €	171.738	400 €
Ανασφάλιστοι υπερήλικες	49.570	300 €	49.570	400 €
Σύνολο	1.925.361	-	2.196.751	-

Προκαταβολή φόρου

Φορολογικό έτος	Έτος δηλώσεων	Ποσοστό
2027	2028	80%
2028	2029	75%
2029	2030	70%
2030	2031	65%
2031	2032	60%
2032	2033	55%
2033	2034	50%

Επίδομα

Κατηγορία	Ποσό
Άνω των 65 ετών	400 €
61-65 ετών	400 €
Αναπηρικά e-ΕΦΚΑ	400 €
Αναπηρικά ΟΠΕΚΑ	400 €
Ανασφάλιστοι υπερήλικες	400 €
Σύνολο	2.196.751
26-30 ετών	400 €
Μέχρι 25 ετών	400 €
Σημ. Ποσά σε	

Ανακατασκευάσθηκε ο πρώτος «40άρης» συρμός του ηλεκτρικού

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚή ευθεία για να τεθεί σε εμπορική λειτουργία βρίσκεται ο πρώτος ανακατασκευασμένος συρμός από τους 14 της 8ης παραλαβής (1983-1985), ο χρόνος ζωής των οποίων έχει ξεπεράσει τα 40 χρόνια ζωής, με τις επιπτώσεις της παλαιότητάς τους να είναι ιδιαίτερα αισθητές στο επιβατικό κοινό που καθημερινά κυκλοφορεί με τον ηλεκτρικό. Το έργο της ανακατασκευής 14 παλαιότερων συρμών του ιστορικού αλλά προβληματικού ΗΣΑΠ, με σκοπό την παράταση της ζωής τους κατά 25 χρόνια, έχει περάσει από σαράντα κύματα και τα χρονοδιαγράμματα έχουν πολλαπλώς εκτροχιαστεί, με αποτέλεσμα και την επιβολή προστίμων στον ισπανό ανάδοχο CAF.

Ο πρώτος ανακατασκευασμένος συρμός δεν παραδόθηκε και δεν κυκλοφόρησε τελικά μέσα στο καλοκαίρι και συγκεκριμένα στα μέσα Ιουλίου όπως είχε αρχικά εξαγγελθεί, λαμβάνοντας παρατάσεις, αφού, κατά πληροφορίες, ορισμένα προβλήματα που εμφανίστηκαν δεν επέτρεπαν αυτός να κυκλοφορήσει στις κανονικές ώρες λειτουργίας προκειμένου να συμπληρώσει εμπρόθεσμα τα απαιτούμενα 1.500 χιλιόμετρα δοκιμών. Πλέον οι ΣΤΑΣΥ, μετά και την ολοκλήρωση των δοκιμών, βρίσκονται στη διαδικασία παραλαβής του πολυαναμενόμενου συρμού, ενώ «το πολύ μέχρι το τέλος της επόμενης εβδομάδας» αναμένεται να ξεκινήσει και η εμπορική του λειτουργία, σύμφωνα με πηγές της εταιρείας.

Υπενθυμίζεται πως οι εργασίες ανακατασκευής εκτελούνται σε εργοστάσιο στον Βόλο, ενώ μεγάλο ερώτημα αποτελεί το εάν θα τηρηθεί το χρονοδιάγραμμα για την παράδοση άλλων τεσσάρων συρμών μέχρι το τέλος του έτους, πόσο μάλλον

η ολοκλήρωση όλου του έργου τον Μάιο του 2027.

Να σημειωθεί πως οι επιβάτες του ηλεκτρικού έρχονται αντιμέτωποι σχεδόν καθημερινά με αραιά δρομολόγια –τα οποία ήταν ακόμη πιο αραιά μέσα στο καλοκαίρι, λόγω και θερινού προγράμματος–, συχνές βλάβες αλλά και συρμούς που δεν διαθέτουν κλιματισμό. Στόχος μετά την ανακατασκευή όλης της φουρνιάς των 14 συρμών 8ης παραλαβής είναι να φτάσει η συχνότητα των δρομολογίων στα 5 λεπτά.

Πάντως, παρά τα προβλήματα, οι επικυρώσεις εισιτηρίων συνεχίζουν να κινούνται ανο-

Αναμένεται να μπει στις ράγες την επόμενη εβδομάδα. Τα αραιά δρομολόγια του ΗΣΑΠ ταλαιπωρούν καθημερινά τους επιβάτες.

δικά σε σύγκριση με πέρυσι. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι επικυρώσεις σε όλο το δίκτυο των ΣΤΑΣΥ (ΗΣΑΠ, μετρό, τραμ) αυξήθηκαν κατά 6,3% το οκτάμηνο του 2026, ενώ οι εισιτήρια από τις πωλήσεις κομίστρου σημείωσαν άνοδο 6,9% την ίδια περίοδο.

Κατά τα λοιπά, το πράσινο φως έλαβαν έργα που αφορούν και την ενίσχυση του συγκοινωνιακού έργου μετά την έγκριση του ελληνικού σχεδίου για το Κοινωνικό Κλιματικό Ταμείο. Πρόκειται, μεταξύ άλλων, για την προμήθεια 12 νέων συρμών για την εξυπηρέτηση των γραμμών 2 και 3 του μετρό της Αθήνας (210 εκατ.), ενώ μέσω του ΕΣΠΑ έχει εγκριθεί και η προμήθεια 7 αεροδρομιακών συρμών, αφού οι υφιστάμενοι είναι αρκετά καταπονημένοι.

Νέες προοπτικές δημιουργεί η ανάπλαση του Νέου Σιδηροδρομικού Σταθμού Θεσσαλονίκης

Μέχρι το τέλος του 2026 αναμένεται να προκηρυχθεί ο διαγωνισμός – Τα νέα κτίρια που θα δημιουργηθούν

«**Η** επόμενη ημέρα για τη Θεσσαλονίκη και των ελληνικό σιδηρόδρομο ξεκινά σήμερα. Η ανάπλαση του Νέου Σιδηροδρομικού Σταθμού Θεσσαλονίκης, που δρομολογεί η «Ελληνικά Σιδηροδρομικά Ακίνητα», αποτυπώνει μια μελλοντική παρέμβαση, που θα αναβαθμίσει την εμπειρία των επιβατών και θα δημιουργήσει νέες αναπτυξιακές προοπτικές για την πόλη», δήλωσε ο Γιώργος Κώστηρας, Αναπληρωτής Υπουργός Μεταφορών, στη διάρκεια εκδήλωσης που έγινε στο πλαίσιο της 90ής Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης.

Όπως είπε, έχοντας σε συνέχεια της ανακοίνωσης των βασικών χώρων εξυπηρέτησης του Νέου Σιδηροδρομικού Σταθμού, η οποία ολοκληρώνονται τους επόμενους μήνες, και εντάσσεται στο συνολικό σχέδιό μας για τη Θεσσαλονίκη του αύριο.

Όπως αναφέρθηκε ο διαγωνισμός για την ανάπλαση του χώρου του σιδηροδρομικού σταθμού Θεσσαλονίκης αναμένεται να προκηρυχθεί μέχρι το τέλος του 2026.

Ο Κεντρικός Σταθμός Θεσσαλονίκης, ο οποίος ξεκίνησε να κατασκευάζεται στα τέλη του μεσοπολέμου, αλλά ολοκληρώθηκε στη μορφή που έχει σήμερα το 1961, αποτυπώνει έναν από τους μεγαλύτερους σιδηροδρομικούς σταθμούς των Βαλκανίων. Ωστόσο, επί δεκαετίες υπήρξε παραμελημένος. Η πρόσφατη συνάντησή του με τη λειτουργία του μετρό σηματοδοτεί την είσοδό του σε μια νέα εποχή, ενώ η αξιοποίηση της έκτασης των 80.000 τ.μ. στην οποία βρίσκεται θεωρείται κομβικής σημασίας για την ευρύτερη υστιακή αναβάθμισή.

Όπως έχει γραφτεί, η πρόταση περιλαμβάνει την εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου κτιρίου των 11.000 τ.μ., το οποίο θα διατηρήσει τις βασικές του λειτουργίες (εκδοτήρια, χώροι αναμο-

νής, καταστημάτων), ενώ θα ανακατασκευαστούν τα δύο ιστορικά κτίρια που υπάρχουν με νέες ελαφρές καλύψεις. Στον σταθμό προβλέπεται σημαντική

χρήσεις εμπορίου, αναψυχής και καλλιτεχνικές, στο οποίο θα αξιοποιηθεί η ηλικιακή αμεταβίβητα μέσω φωτοβολταϊκών συστημάτων.

«Πολύχρονο κτίριο φιλοξενεί 12.000 τ.μ. ανατολικά του σταθμού. Όπως ανέφερε ο Γιαννάκης Μασολιμένος, CEO της «Ελληνικά Σιδηροδρομικά Ακίνητα» στην εκδήλωση, εξετάζεται, για το κτίριο φιλοξενίας στον Βασιλικό Σταθμό Θεσσαλονίκης, το σενάριο λειτουργίας του ως σύγχρονης φοιτητικής πόλης 443 δωματίων, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση των αυξημένων απαιτήσεων ανεργικών των φοιτητών της πόλης.

Νέα στρατηγική

Όπως τονίστηκε στην εκδήλωση, σε μια νέα εποχή περνάει η ΤΑΓΑΟΣΕ, ολοκληρώνοντας έναν ευρύ μετασχηματισμό και αποκτώντας νέο, υποκλειστικό

προσανατολισμό στη διαχείριση, προστασία, ωρίμανση, ανάπτυξη και αξιοποίηση της σιδηροδρομικής ακίνητης περιουσίας της χώρας. Η νέα εταιρική ταυτότητα «Ελληνικά Σιδηροδρομικά Ακίνητα» Hellenic Rail Estate» αποτυπώνει το επιστέγασμα αυτής της πορείας και σηματοδοτεί τη μετάβαση σε μια σύγχρονη εταιρεία real estate με σαφή αναπτυξιακό ρόλο.

Κεντρικός στόχος της νέας στρατηγικής είναι η μετάβαση από την καταγραφή στην προστασία της σιδηροδρομικής περιουσίας και στην ενεργή, συστηματική και μετρησιμη αξιοποίησή της.

Σε αυτή την κατεύθυνση βρίσκονται σε εξέλιξη πρόγραμμα ωρίμανσης ύψους 64 εκατ. για την περίοδο 2025 – 2027, ενώ έχουν προγραμματιστεί 8 μη δεσμευτικές προκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος και έχουν προκηρυχθεί 7 φάκελοι για προεξέταση από το Κεντρικό Συμβούλιο Ανοίκησης, ώστε να εκδηθούν προεδρικά διατάγματα χρήσεων γης και όρων δόμησης για τα εμβληματικά ακίνητα του χαρτοφυλακίου.

Η επιτάχυνση αυτή είναι ήδη μετρήσιμη: η πρόβλεψη στην ωρίμανση των σημαντικότερων ακινήτων, που είχε φτάσει περίπου στο 20% την περίοδο 2004 – 2024, ανήλθε περίπου στο 60% μέσα στη διετία 2025 – 2026.

Τα σημαντικότερα ακίνητα, στα οποία έχει επικεντρωθεί η προσπάθεια της εταιρείας, είναι ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Αθηνών και ο γειτονικός σταθμός Ήλεσσονήσου, ο Επιβατικός Σταθμός Θεσσαλονίκης, ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Παιονίας, το Θρησκό Εμπορευματοκέντρο, το Εμπορευματοκέντρο στο πρώην στρατόπεδο Γκόνου Θεσσαλονίκης, η έκταση για Παραμελημένο πάρκο στην ευρύτερη περιοχή της Λάρισας, ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Λάρισας, ο Σταθμός Σιδηροδρομικού Σταθμού Πλαταμώνος και ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Κατάκολου Ιλίου.

ΜΕΧΡΙ ΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Δημοπράταση του Φράγματος Πλατύ Ποταμού

Στόχο τη δημοπράτηση του Φράγματος Πλατύ Ποταμού μέχρι το τέλος του 2026 έθεσε το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, με τον υφυπουργό Υποδομών Νίκο Ταχιάο να αναφέρει στη Βουλή ότι προχωρούν οι διαδικασίες για τη δέσμευση των απαιτούμενων πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Το θέμα συζητήθηκε στο πλαίσιο επίκαιρης ερώτησης του βουλευτή Ηρακλείου **Λευτέρη Αυγενάκη**, με αντικείμενο την πορεία του έργου και ιδιαίτερα τις εκκρεμότητες που αφορούν τις απαλλοτριώσεις.

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο σχετικό δελτίο Τύπου, έχουν ήδη κηρυχθεί οι απαλλοτριώσεις για τέσσερα από τα οκτώ κτηματολογικά τμήματα που αφορά το έργο, ενώ εκκρεμεί η μεταγραφή τους στις μερίδες των ιδιοκτητών.

Για τα υπόλοιπα τέσσερα τμήματα εξετάζεται εάν απαιτείται προσαρμογή της υφιστάμενης κτηματογράφησης στα νέα δεδομένα που έχουν προκύψει μετά την οριστικοποίηση του Κτηματολογίου στο Ρέθυμνο και την έκδοση των αντίστοιχων ΚΑΕΚ.

Όπως ανέφερε ο Ν. Ταχιάος, αναζητείται η συντομότερη δυνατή διοικητική διαδικασία, ώστε η κήρυξη των υπόλοιπων απαλλοτριώσεων να προχωρήσει χωρίς νέα σημαντική καθυστέρηση.

Ο υφυπουργός Υποδομών στάθηκε στην ανάγκη ολοκλήρωσης όλων των απαιτούμενων σταδίων ωρίμανσης πριν από τη δημοπράτηση, σημειώνοντας ότι χρειάστηκαν πρόσθετες μελέτες και διευθετήσεις, μεταξύ άλλων και για θέματα αγροτικής οδοποιίας.

Παράλληλα αναφέρθηκε στις επαφές που έχουν πραγματοποιηθεί στο Αμάρι με τοπικούς φορείς και κατοίκους σχετικά με τις επιπτώσεις του έργου στις ιδιοκτησίες, επαναλαμβάνοντας ότι προβλέπεται πλήρης αποζημίωση των περιουσιών που επηρεάζονται.

Το Φράγμα Πλατύ Ποταμού αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα υδραυλικά έργα που σχεδιάζονται στην Κρήτη, με συνολικό προϋπολογισμό 175 εκατ. ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.